

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

Пуцяліса Єгора Вікторовича

**«Інституціоналізація публічного управління національною безпекою в
умовах гібридної війни в Україні»**

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування, зі спеціальності
281 Публічне управління та адміністрування

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувач Пуцяліс Єгор Вікторович виконав у повному обсязі індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному об'ємі. Здобувач успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

Сучасний етап розвитку публічного управління в Україні характеризується глибокими трансформаційними процесами у сфері

національної безпеки, спрямованими на формування ефективної системи протидії багатовимірним асиметричним загрозам. Ключовим викликом є необхідність інституційної адаптації системи управління національною безпекою до умов гібридної війни, яка одночасно охоплює воєнну, інформаційну, економічну, кібернетичну, дипломатичну та інші сфери.

Актуальність дослідження проблематики інституціалізації публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни обумовлена декількома ключовими факторами. По-перше, феномен гібридної війни як комплексного багатовимірного конфлікту став домінуючою характеристикою сучасних міжнародних конфліктів та потужним каталізатором інституційних трансформацій у сфері національної безпеки. По-друге, традиційні підходи до організації публічного управління національною безпекою, побудовані на принципах чіткого відомчого розмежування та ієрархічної централізації, виявляються недостатньо ефективними для протидії комплексним гібридним загрозам.

Особливої гостроти та практичної актуальності ця проблема набуває для України, яка з 2014 року перебуває в стані масштабної гібридної агресії з боку Російської Федерації, що з лютого 2022 року переросла у повномасштабну воєнну агресію з потужними гібридними компонентами. Український досвід став унікальною лабораторією протидії гібридним загрозам та інституційної адаптації системи національної безпеки в екстремальних умовах. Водночас цей досвід виявив критичні системні проблеми чинної моделі публічного управління національною безпекою: відомчу фрагментацію та роз'єднаність зусиль, слабкість механізмів міжвідомчої координації, низьку адаптивність організаційних структур до швидкої еволюції загроз.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою права, національної безпеки та європейської інтеграції навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, у межах якої автором досліджено особливості інституціалізації публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни та розроблено рекомендації щодо її вдосконалення.

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання - теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення інституціалізації публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни в Україні.

Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

- розроблено концептуальну модель інституціалізації публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни, яка на відміну від існуючих ґрунтується на принципах системної інтеграції та передбачає багаторівневу архітектуру з інноваційними елементами у вигляді функціональних кластерів замість традиційних відомчих структур, Національного центру стійкості для забезпечення безперебійного функціонування критичної інфраструктури, Регіональних центрів безпеки та стійкості як інтегрованих міжвідомчих структур на обласному рівні, мережевої компоненти з горизонтальними зв'язками, інформаційної підсистеми на базі концепції єдиного інформаційного простору та вбудованих механізмів адаптації до еволюції гібридних загроз через раннє виявлення слабких сигналів, сценарне прогнозування, організаційну і технологічну гнучкість та когнітивну адаптивність, що забезпечує не лише протидію існуючим гібридним загрозам, а й випереджувальне пристосування до їх можливих майбутніх форм;

удосконалено:

- систему критеріїв та індикаторів оцінювання інституційної зрілості системи публічного управління національною безпекою шляхом інтеграції семи взаємопов'язаних вимірів: структурної, функціональної, нормативної, координаційної, адаптивної, культурної та інтеграційної зрілості, що комплексно відображають здатність безпекових інститутів ефективно функціонувати в умовах гібридної війни; на відміну від існуючих методик, які акцентують переважно на статичних формальних показниках, розроблена система критеріїв враховує динамічні характеристики інституційного розвитку, зокрема адаптивність до швидкозмінного характеру гібридних загроз, здатність до міжвідомчої інтеграції та стійкість до багатовекторних деструктивних впливів, що забезпечує можливість багатоаспектної діагностики інституційної спроможності та виявлення пріоритетних напрямів інституційного вдосконалення;

- структурно-функціональну модель публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни, яка базується на принципах багатовимірності, адаптивності та інтегрованості, що відрізняє її від традиційних моделей, орієнтованих на ієрархічність, сталість та секторальність; модель включає три взаємопов'язані компоненти: структурно-організаційний (створення гнучких мережевих форм координації замість жорстких ієрархічних структур, формування міжвідомчих платформ взаємодії, розвиток механізмів публічно-приватного партнерства),

процесуально-функціональний (стандартизація процедур ситуаційного аналізу та швидкого реагування, впровадження систем раннього попередження, автоматизація обміну інформацією між суб'єктами безпеки) та ціннісно-культурний (формування культури міжвідомчої співпраці, розвиток професійних компетенцій для роботи в умовах невизначеності, виховання стратегічного мислення у керівників безпекових структур);

- організаційну архітектуру сектору безпеки через обґрунтування переходу від функціонально-галузевого до процесно-орієнтованого принципу побудови структур, створення Інтегрованого командування сил безпеки та оборони з реальними повноваженнями оперативного управління всіма силовими компонентами незалежно від відомчої підпорядкованості, реорганізації розвідувальної спільноти через Національне розвідувальне агентство як єдиний аналітично-координаційний центр при збереженні функціональної спеціалізації служб на рівні первинного збору інформації, структурної інтеграції кіберсил через об'єднане Кіберкомандування з чітким функціональним розподілом між військовими, правоохоронними та захисними функціями;

дістали подальшого розвитку:

- теоретичне осмислення гібридної війни як детермінанти інституційної трансформації системи публічного управління національною безпекою через обґрунтування концепції множинної детермінації, що розкриває механізми одночасного впливу гібридних загроз на всі рівні інституційної організації безпекової сфери; при цьому конкретизовано каскадний ефект гібридної агресії, який проявляється у послідовному порушенні стабільності нормативного, організаційного, функціонального та культурного рівнів інституційної системи, створюючи необхідність комплексної інституційної відповіді, що виходить за межі традиційних секторальних підходів;

- механізми координації в системі управління національною безпекою, що передбачають поєднання вертикальної координації на основі каскадної системи узгодженого цілепокладання з використанням інструменту «стратегічних контрактів» та горизонтальної координації через систему спеціалізованих міжвідомчих комітетів при РНБО, спільні ситуаційні центри, інтегровані інформаційні системи з можливістю крос-відомчого доступу, уніфіковані стандарти та протоколи, а також перехід від відомчого до програмно-цільового фінансування через консолідований бюджет сектору безпеки і оборони;

- методичні підходи до компаративного аналізу зарубіжного досвіду інституціалізації управління національною безпекою в умовах гібридних

загроз через розробку системи критеріїв оцінювання релевантності міжнародних практик для українського контексту; на відміну від існуючих підходів, що зосереджуються на формальному порівнянні організаційних структур або правових норм, запропонований підхід враховує контекстуальні чинники: масштаб і характер загроз, ресурсну забезпеченість, особливості інституційної культури, ступінь суспільної мобілізації, геополітичне становище країни.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки публічного управління, узагальненні поглядів та ідей провідних вітчизняних і зарубіжних учених, використанні системи загальнонаукових і спеціальних методів. У роботі здійснено аналіз значного обсягу нормативно-правових актів, наведено дані про апробацію результатів на науково-практичних конференціях. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання для вдосконалення державної політики у сфері національної безпеки та механізмів її реалізації в Україні.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані: Радою національної безпеки і оборони України, Офісом Президента України, Кабінетом Міністрів України, Міністерством оборони України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, розвідувальним управлінням Генерального штабу Збройних Сил України, Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, центральними та місцевими органами виконавчої влади – при розробці та реалізації програм і планів у сфері національної безпеки, впровадженні механізмів міжвідомчої координації, вдосконаленні системи реагування на гібридні загрози.

Запропонована концептуальна модель інституціалізації публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни може використовуватись органами державної влади як методологічна основа для організації діяльності у сфері національної безпеки, розробки та впровадження відповідних стратегій, програм та планів, проведення інституційного аудиту безпекових структур, планування заходів з підвищення інституційної спроможності та адаптивності системи національної безпеки.

Розроблена система критеріїв оцінювання інституційної зрілості може

бути використана для проведення регулярної діагностики стану безпекових інститутів, виявлення проблемних аспектів їх функціонування, визначення пріоритетних напрямів інституційного вдосконалення, моніторингу ефективності впроваджених реформ.

Запропоновані організаційні механізми трансформації сектору безпеки можуть бути використані для практичної модернізації організаційної архітектури системи національної безпеки, подолання відомчої фрагментації, підвищення ефективності міжвідомчої координації та оперативності реагування на комплексні гібридні загрози. Також отримані результати і рекомендації можуть бути використані для вдосконалення нормативно-правової бази у сфері національної безпеки, створення сучасної правової інфраструктури для ефективною протидії гібридним загрозам.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 5 публікаціях, з них 3 – у наукових фахових виданнях.

Статті у фахових наукових виданнях:

1. Величко Л. Ю., Пупяліс Є.В. Особливості публічного управління в умовах гібридних війн. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 6(14). С. 634-647. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6\(14\)-634-647](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6(14)-634-647).

2. Пупяліс Є.В. Розвиток інституційної спроможності публічного управління у протидії гібридним загрозам національній безпеці. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. № 6(46). С. 253-264. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6\(46\)-253-264](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-6(46)-253-264).

3. Пупяліс Є.В. Зарубіжний досвід інституціалізації управління національною безпекою в умовах гібридних загроз: можливості для України. *Національні інтереси України*. № 11(16), 2025. С. 1317-1328. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-11\(16\)-1317-1328](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-11(16)-1317-1328).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Величко Л. Ю., Пупяліс Є.В. Стратегічна культура як чинник публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни. *Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти»*. С. 397-400. <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/14155/1/183.pdf>.

5. Пупяліс Є.В. Адаптація системи національної безпеки до викликів гібридної агресії. *Матеріали XXV Міжнародного наукового конгресу «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови»*. С. 218-222. <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/22470>.

8. Апробація матеріалів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції, на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (м. Дніпро, 2024 р.), XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови» (м. Харків, 2025 р.) та ін.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Пупяліса Є.В. «Інституціоналізація публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни в Україні» повністю відповідає галузі знань D – Бізнес, адміністрування та право та паспорту спеціальності D4 – Публічне управління та адміністрування. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

11. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного

університету імені В.Н. Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 5 розширеного засідання кафедри права, національної безпеки та європейської інтеграції від 14.01.2026 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одностайно рекомендувати роботу здобувача Пупяліса Є.В. «Інституціоналізація публічного управління національною безпекою в умовах гібридної війни в Україні» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні
кафедри права, національної безпеки та
європейської інтеграції, доктор наук з
державного управління, професор,
професор кафедри права, національної
безпеки та європейської інтеграції
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна

Володимир БУЛЬБА